

26.6.2026

Dnro 1620/03.04.04.04.02/2025

Asia Valitus lukiokoulutuksen järjestämisluvan muuttamista koskevassa asiassa

Valittaja ja hakija Kaustisen kunta

Päätös, josta valitetaan

Opetus- ja kulttuuriministeriö 3.12.2025

Kaustisen kunta on hakenut lukiokoulutuksen järjestämisluvan muuttamista siten, että Kaustisen kunnalla on lukiokoulutuksen erityiseen koulutustehtävään liittyvä valtakunnallinen kehittämistehtävä musiikissa 1.1.2026 lukien.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on lukiolain 5 §:n 1 momentin nojalla hylännyt Kaustisen kunnan hakemuksen.

Päätöksen perusteluina on todettu muun ohella, että kehittämistehtävää musiikissa haki yhteensä seitsemän lukiokoulutuksen järjestäjää. Hakemusten arviointi on tehty suhteessa lain ja asetuksen kehittämistehtävää koskeviin määrittelyihin. Kehittämistehtävä musiikissa myönnetään vain yhdelle hakijalle. Näin varmistetaan, että tehtävä on valtakunnallinen.

Kaustisen kunnan hakemuksessa ei ollut riittävästi osoitettu valtakunnallista kehittämistarvetta, hakijan valmiuksia toimia valtakunnallisena kehittäjänä eikä kehittämistoiminnan merkittävyyttä ja vaikuttavuutta suhteessa muihin hakijoihin. Hakemuksessa painottui vahvasti kansanmusiikkiin liittyvä kehittämistoiminta, eikä hakemuksessa kuvattu toiminta ollut musiikin lajien suhteen yhtä laaja-alaista kuin vahvimmalla hakijalla. Koska valtakunnallinen kehittämistehtävä myönnetään vain yhdelle hakijalle, parhaat edellytykset tehtävän hoitamiseen ovat hakijalla, joka kehittäisi musiikin opetusta mahdollisimman monipuolisesti.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava ja asia palautettava opetus- ja kulttuuriministeriölle uutta käsittelyä varten. Järjestämislupa on myönnettävä Kaustisen kunnalle hakemuksen mukaisesti.

Perustelut

Hakuprosessi

Erityisen koulutustehtävän hakuaika alkoi 10.9.2025 ja päättyi 17.10.2025. Valmistelu-aika on ollut liian lyhyt huomioden, että kehittämistehtävä myönnetään koulutuksen järjestäjälle kuudeksi vuodeksi. Hakuaika oli myös liian lyhyt suhteessa hakemuksen vaativuuteen ja hakijan tosiasiallisiin mahdollisuuksiin valmistella hakemus. Opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjille lähettämässä kehittämistehtävän hakukirjeessä esittämät myöntämisedellytykset olivat lukioasetuksen 9 §:n mukaisia yleisiä kehittämistehtävän painotuksia, mutta asia olisi vaatinut täsmennystä ja avaamista haun läpinäkyvyyden ja ennakoitavuuden kannalta. Hakijoille olisi tullut hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti esittää tarkemmat ja täsmennetyt hakuperusteet. Opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjille lähettämässä hakukirjeessä ei erikseen annettu ohjeistusta, kuten että hakijoilla tuli olla tietty määrä kehittämistarpeita tai että kehittämistarpeet eivät saa keskittyä tiettyyn teemaan tai musiikin kehittämistehtävän kohdalla tiettyyn musiikin lajiin. Hakijalla ei täten voinut olla ennakolta tietoa siitä, että opetuspainotuksia toivottiin olevan useita.

Valtakunnallinen kehittämistarve

Kaustisen kunnan hakemus sisälsi kolme erilaista valtakunnallista kehittämistarvetta ja -tehtävää. Kaustisen musiikkilukion valtakunnalliset kehittämistarpeet liittyvät lukion musiikinopetuksen kehittämiseen erityisesti kansanmusiikkikontekstissa, tekoälyn käyttöön lukion musiikinopetuksessa, sekä musiikin ja reaalaineiden opetuksen yhdistämiseen ennakoiden taito- ja taideaineiden tuloa osaksi ylioppilaskirjoituksia syksyllä 2029. Hakemuksen fokus oli vahvasti tulevaisuuden lukio-opetuksen tarpeissa.

1. Kansanmusiikki

Hakemuksessa todettiin, että Kaustisen musiikkilukion valtakunnallinen kehittämistarve liittyy etenkin kansanmusiikin vahvistamiseen ja vaalimiseen lukioympäristössä. Työtä kansanmusiikin opetuksen edistämiseksi ja vahvistamiseksi on tehty opetus- ja kulttuuriministeriön Kaustisen kunnalle aiemmin myöntämän kehittämistehtävän (2018–2025) LUMOKE-hankkeessa. Hakemuksessa todettiin kehittämistyön olevan keskeneräinen ja vaativan jatkamista. Jatkuvuus näyttää olleen painavana myöntöperusteena uusien kehittämistehtävien jaossa, koska kaikki kehittämistehtävän saaneet lukiot ovat olleet kehittäjälukioita jo kaudella 2018–2025.

Kaustisen musiikkilukio on Unesco-akkreditoitu koulu kaustislaisen viulunsoiton aineettoman kulttuuriperinnön listauksessa. Kansanmusiikilla on tärkeä uudistava asema koulujen musiikkikasvatuksessa. Hakemuksessa todetaan, että aineettoman kulttuuriperinnön listaus antaa lukio-opetukselle valtakunnallisen, mutta myös kansainvälisen ulottuvuuden ja arvopohjan. Unesco-status ei ole pelkästään tunnustus menneisyydestä, vaan työkalu tulevaisuuden rakentamiseen, myös lukiokentällä.

Hakemuksessa todettiin, että valtakunnallinen kehittämistarve toteutuisi jatkossa muun muassa maakunnallisten pilottikoulujen perustamisen kautta, jolloin omaan aineettomaan kulttuuriperintöön tutustuttaisiin esimerkiksi kansanmusiikin keinoin. Musiikkilukiokentän arki on osoittanut, että Suomen lukioissa tarvitaan edelleen tulevaisuudessa toimia paikallisperinteen vahvistamisessa ja siihen vahvasti liittyvän kansanmusiikin vaalimisessa. Hakemuksessa viitataan valtakunnallisuuteen toteamalla, että musiikin kehittämistehtävän kautta muiden lukioden ja lukion musiikinopettajien olisi mahdollisuus päästä kokemaan Kaustisen musiikkilukion järjestämissä koulutuksissa ja työpajoissa yhteissoiton, pelimannisoiton, jamisoiton tai ringissä soiton merkitys. Työpajat striimattaisiin ja tallennettaisiin myös muiden lukioden käyttöön.

2. Tekoälyn käyttö lukion musiikinopetuksessa

Hakemuksessa käsiteltiin tekoälyn hyödyntämistä musiikinopetuksessa valtakunnallisena kehittämistarpeena. Lukioden musiikinopetus on siirtynyt pitkälti digitaaliseen muotoon ja oppimateriaalia julkaistaan enää harvoin kirjallisessa muodossa. Hakemuksessa todettiin, että musiikin oppimateriaalista on valtakunnallisesti pula ja laadittava digimateriaali tulee olemaan valmistuessaan kaikkien saatavilla.

Hakemuksessa oli huomioitu myös opetussuunnitelmanperiaatteiden mukaisesti yhteistyö korkeakoulujen kanssa. Kehittämistehtävään oli neuvoteltu ennakolta mukaan yliopistollinen tekoälyn erityisasiantuntija, joka olisi osaltaan vahvistanut kehittämistehtävän valtakunnallisuutta ja vaikuttavuutta.

Kaiken kaikkiaan hakemuksessa oli tekoälyn osalta määriteltä tavoitteiksi muun muassa pyrkimys luoda digitaalinen kansanmusiikin materiaalipankki (nuotit, äänitteet, arkistot), kehittää tekoälyavusteisia työkaluja opettajille (nuotinnus, harjoitusmateriaalit, sovitukset eri tasoille) ja luoda valtakunnallinen ja kansainvälisesti jaettava malli aineettoman kulttuuriperinnön, etenkin kansanmusiikki, ja tekoälyn yhdistämisestä.

3. Integraatio-opinnot, reaaliopinnot ja taito- ja taidenaineet opetussuunnitelmassa

Hakemuksessa todettiin, että Kaustisen musiikkilukion kolmas kehittämistehtävätarve liittyy opetussuunnitelman mukaiseen toimintaan, joka kehottaa lukioita rohkeasti luomaan integraatio-opintoja. Kaustisen musiikkilukiossa on vahvasti tiedostettu tarve tuoda taito- ja taideaineita

kiinteämmin osaksi reaaliaineiden opetusta taito- ja taideaineiden tullessa osaksi ylioppilaskirjoituksia syksyllä 2029.

Hakemuksessa todettiin, että musiikin valtakunnallisen kehittämistehtävän kautta Kaustisen musiikkilukiolla olisi mahdollisuus luoda malleja, joita kaikki lukiot voisivat hyödyntää opetuksessaan, vaikka lukiolla ei olisi varsinaista musiikkipainotusta. Jokainen lukio voisi hyödyntää oppiaineet ylittäviä integraatioita tai yhdistelmiä omien resurssiensa ja mielenkiinnon kohteidensa mukaisesti. Integraatio-opintojaksoja kehittävä lukio olisi muiden lukioiden alkuohjauksessa mukana esimerkiksi työpajojen muodossa.

Valtakunnallisuus ja kansainvälisyys osoitetaan kyseisen kehittämistarpeen kohdalla selkeästi.

Hakijan valmiudet

Kaustisen kunta on hakemuksessaan todennut olevansa koulutuksen järjestäjänä sitoutunut pitkäjänteisesti kehittämään Kaustisen musiikkilukion toimintaa. Kaustisen musiikkilukio on kohta 50 vuotta toiminut lukiokoulutuksen suunnitelmallisena kehittäjänä. Perustamispäätöksessä keväällä 1976 edellytettiin, että lukion toimialue olisi valtakunnallinen. Kaustisen musiikkilukion alueellinen ja valtakunnallinen vaikuttavuus on ollut merkittävä ja opiskelijamäärä kasvava. Lukion toimintaan on osoitettu riittävät resurssit ja ammattitaitoinen henkilöstö.

Hakemuksessa viitattiin musiikin opetuksen resurssien osalta Opetushallituksen rahoittamaan Suomen musiikkilukiokentän käytänteitä ja resursseja kartoittaneeseen Musiikkilukioista laatua laajemmalle -hankkeeseen (2023–2024), jonka pääkoordinaattorina Kaustisen musiikkilukio toimi. Hankkeen aikaisessa vertailussa kävi ilmi, että Kaustisen musiikkilukion musiikinopetukseen varattu tuntikehys on Suomen musiikkilukiokentän suurin.

Kaustisen musiikkilukion uusi koulurakennus valmistui alkuvuodesta 2022 ja tarjoaa opiskelijoille modernin ja uniikin musiikin oppimisympäristön.

Kaustisen kunta on pitkäjänteisesti sitoutunut kuuluisan musiikkilukionsa toiminnan kehittämiseen resursoimalla niin ajanmukaisiin tiloihin kuin toimintaan. Musiikkilukion toiminnan edelleen kehittäminen on myös yksi uuden kuntastrategian keskeisistä ydinalueista.

Kehittämistoiminnan merkittävyys ja vaikuttavuus

Hakemuksessa kehittämistoiminnan merkittävyyttä on esitelty kehittämistarpeiden kautta sekä vastaamalla seikkaperäisesti hakemuksen kysymyksiin, miten haettu valtakunnallinen kehittämistehtävä palvelisi valtakunnallisesti opetusta ja millaista vaikuttavuutta toiminnalla olisi sekä kertomalla tiivistetysti, miten kehittämistehtävää toteutettaisiin.

Ministeriön päätöksessä merkittävyyden ja vaikuttavuuden arviointiperusteita ei ole esitetty avoimesti ja läpinäkyvästi. Päätöksessä ei ole kerrottu, miten

musiikin kehittämistehtävähakemukset liitteineen on arvioitu ja kenen toimesta. Kaustisen kunnalle esitetyt perustelut ovat lyhyet ja niukat, eivätkä sisällä tietoa siitä, onko hakemuksia vertaisarvioitu tai pisteytetty. Perustelu, jossa todetaan, ettei Kaustisen kunnan hakemuksessa ole riittävästi osoitettu kehittämistoiminnan merkittävyyttä ja vaikuttavuutta suhteessa muihin hakijoihin, jättää avoimeksi sen, miten merkittävyyttä ja vaikuttavuutta suhteessa muihin hakijoihin on mitattu. Tältä osin menettely ei ole täyttänyt hallintolain 6 §:ssä säädettyä vaatimusta hallinnon avoimuudesta ja tasapuolisuudesta, koska arviointiperusteita ei ole esitetty avoimesti hakijalle hakuprosessissa eikä päätösprosessissa.

Kaustisen kunnalla ei ole hakuvaiheessa ollut tietoa muista musiikin kehittämistehtävähakijoista, joihin suhteutettuna tai verrattuna vaikuttavuutta olisi voitu ennakolta arvioida. Kaustisen kunnan hakemuksessa oli useassa kohdin mainittu Suomen musiikkilukioiden ja lukien yhteistyökumppaneina (vaikuttavuus) ja myös yläkoulut, mikäli niissä työskentelee lukion kanssa yhteisiä musiikinopettajia. Hakemuksessa lähtöoletuksena on ollut, että kehittämistehtävän saaneet lukiot tekevät joka tapauksessa valtakunnallista yhteistyötä koko lukiokentän kanssa. Myös kansainvälinen vaikuttavuus on hakemuksessa tuotu esiin monipuolisesti.

Hakemuksen painotus

Hakemuksessa kansanmusiikki esitettiin yhtenä kehittämistarpeena. Ministeriön päätöksessä ei ole huomioitu Kaustisen kunnan hakemuksessa esitettyä kahta muuta kehittämistarvetta (tekoäly ja musiikki sekä integraatio-opinnot), eikä esitetty niihin liittyen kehittämistarvearvioita. Hakemuksessa kansanmusiikki esitetään kehittämistarpeena, koska Kaustisen musiikkilukio on kaustislaisen viulunsoiton osalta Unesco-akkreditoitu koulu, jolla on lukiokentällä kansanmusiikin valtakunnallisen kehittämisen suhteen vahva osaaminen. Luonnollista on, että valtakunnallista kehittämistehtävää hakeva koulutuksen järjestäjä painottaa hakemuksessaan toimintaa, jolla on tärkeä valtakunnallinen merkitys musiikkikasvatuksessa peruskoulusta lukioon. Lukiolain mukaan erityisen koulutustehtävän lukion tehtävänä on edistää erityistä osaamistaan ja vahvistaa kansallista osaamisvarantoa. Hakemuksessa kuvattu kansanmusiikin asema osana valtakunnallisesti tunnustettua musiikkikasvatusta ja kulttuuriperinnön säilyttämistä on linjassa sekä lukiolain että opetus- ja kulttuuriministeriön strategisten tavoitteiden kanssa.

Kaustisen kunnan hakemuksessa liitteineen oli kuvattu kansanmusiikin lisäksi myös muita musiikin lajien kehittämistarpeita. Pelkästään Kaustisen kunnan ja Kaustisen musiikkilukion kehittämistarpeena esittämä musiikinopetusmateriaalin valtakunnallinen kehittäminen käsittää musiikkilukiokontekstissa kaikki musiikin lajit. Mitään musiikin lajeja ei ollut rajattu hakemuksen ulkopuolelle.

Lopuksi

Kehittämistehtävän opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä saaneista yhdeksästä koulutuksen järjestäjästä kuusi on Helsingistä ja seitsemän on

Uudeltamaalta. Tässä kohdin kyseenalaistuu kehittämistoiminnan kriteerinä ollut valtakunnallinen saavutettavuus. Lisäksi suurin osa kehittämistehtävän saajiksi nimetyistä koulutuksen järjestäjistä suorittaa kehittämistehtävää yksin, joka asettaa ristiriidan tehtävän vaikuttavuuden ja saavutettavuuden kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön aiemmassa kehittämistehtävien jaossa vuosina 2018–2025 valtakunnallisen kehittämistehtävän toteuttamiseen tarvittiin ja osallistettiin laajempi toimijajoukko koulutuksen järjestäjiä maakunnallisesti. Musiikin kehittämistehtävää hoiti kolme koulutuksen järjestäjää, ja yhteensä neljä musiikkilukiota. Yhden toimijan varaan rakentuva malli on siten poikkeuksellinen ja vaatii vahvat perustelut.

Yksittäiselle koulutuksen järjestäjälle tai lukiolle annettu kehittämistehtävä ei sellaisenaan muodosta valtakunnallista kehittämisroolia, vaan tällainen tehtävä edellyttäisi laajempaa toimijapohjaa ja selkeästi määriteltyä valtakunnallista työnjakoa. Yhden koulutuksen järjestäjän saama yksittäinen kehittämistehtävä ei täytä valtakunnallisen kehittämistehtävän edellytyksiä, eikä opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksessä ole esitetty toimivaltaperustetta tai arviointiperusteita, joilla tällainen asema on asianmukaisesti saavutettu ja perusteltu.

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen perusteluista jää epäselväksi, miten kehittämistehtävähakemuksen valtakunnallisuutta olisi pitänyt selittää paremmin. Osaamisen levittäminen, toisin sanoen vaikuttavuus ja saavutettavuus suhteessa muihin lukioihin ja toimijoihin, tuotiin Kaustisen kunnan hakemuksessa selkeästi esiin.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut valituksen johdosta lausunnon, jossa on viitattu valituksenalaisen päätöksen perusteluihin sekä todettu muun ohella seuraavaa:

Hakuprosessi

Ensimmäiset järjestämisluvut nykyisen lainsäädännön mukaisiin erityisiin koulutustehtäviin myönnettiin vuonna 2017. Nämä tehtävät tulivat voimaan 1.8.2018 ja ne ovat voimassa toistaiseksi. Samassa yhteydessä myönnettiin myös ensimmäisen kerran valtakunnallisia kehittämistehtäviä. Valtakunnallinen kehittämistehtävä myönnettiin kahdeksalle lukiokoulutuksen järjestäjälle. Nämä tehtävät päättyivät 31.7.2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriö lähetti keväällä 2025 kirjeen lukiokoulutuksen järjestäjille, jossa informoitiin alustavasti kehittämistehtävähaun käynnistymisestä syksyllä 2025. Varsinainen hakukirje lähetettiin syyskuussa 2025 kaikille lukiokoulutuksen järjestäjille, joilla oli lukiolain mukainen lukiokoulutuksen järjestämislupa voimassa 1.1.2025. Haku valtakunnallisiin kehittämistehtäviin alkoi 10.9.2025 ja päättyi 17.10.2025.

Musiikin kehittämistehtävään tuli yhteensä seitsemän hakemusta.

Koulutuksen järjestäjillä oli riittävästi aikaa valmistautua hakuun. Sama hakuaika on myös koskenut kaikkia hakijoita. Lisäksi varsinainen hakuaika oli yli viisi viikkoa.

Valtakunnallinen kehittämistarve

Valtakunnallisen kehittämistarpeen arvioinnissa keskeistä ei ole yksittäisen hakijan toiminnan laajuus, erityispiirteet tai paikallinen merkittävyys, vaan se, miten hakemuksessa on osoitettu kehittämistyön kohdistuminen koko lukiokoulutusjärjestelmää koskeviin tarpeisiin ja sen tuottama valtakunnallinen lisäarvo. Arvioinnissa on kiinnitetty huomiota siihen, missä määrin kehittämistehtävä on hakemuksessa jäsennetty nimenomaan valtakunnallisena toimintana, jonka tavoitteet, tuotokset ja toimintamallit ovat selkeästi määriteltäviä ja siirrettävissä sekä hyödynnettävissä eri puolilla Suomea toimivissa lukioissa.

Valtakunnallinen kehittämistarve ei tarkoita sitä, että kehittämistoiminnan tulisi ensisijaisesti vastata hakijan oman tai alueellisen toiminnan kehittämishaasteisiin tai painopisteisiin, vaan sitä, että kehittämistehtävän tulee tuottaa monipuolista järjestelmätasoisia hyötyä koko suomalaiselle lukiokoulutukselle. Tästä syystä arvioinnissa on painotettu hakemuksissa esitettyjen kehittämistarpeiden yleispätevyyttä, rakenteellista luonnetta ja niiden kytkeä koko lukioverkostoa koskeviin kehittämiskysymyksiin.

Ministeriö on tehnyt valtakunnallista kehittämistarvetta koskevan kokonaisarvionsa hakemusten perusteella ja käyttänyt sille kuuluvaa harkintavaltaa punnitessaan, miten eri hakemuksissa esitetyt kehittämistarpeet ja -tavoitteet vastaavat koko lukiokoulutusjärjestelmän ajankohtaisiin ja ennakoituihin kehittämistarpeisiin.

Hakijan valmiudet

Hakijan valmiuksia toimia valtakunnallisen kehittämistehtävän toteuttajana on arvioitu hakemuksessa esitetyn kehittämisrakenteen, organisoitumisen ja kohdennetun resursoinnin perusteella. Arvioinnissa on kiinnitetty huomiota siihen, missä määrin hakijalla on osoitettu olevan käytettävissään selkeästi määriteltäviä kehittämisvastuu, kehittämistyöhön varattu osaaminen sekä toimintamallit, jotka tukevat kehittämistehtävän toteuttamista valtakunnallisena ja pitkäjänteisenä kokonaisuutena.

Valtakunnallisen kehittämistehtävän kannalta hakijan yleinen toiminnan laajuus, aiempi toiminnallinen menestys tai paikallinen tai alueellinen merkittävyys eivät sellaisinaan ole ratkaisevia, vaan keskeistä on hakijan kyky jäsentää ja johtaa kehittämistyötä siten, että sen tulokset ovat tuotettavissa, dokumentoitavissa ja levitettävissä koko suomalaisen lukiokoulutusjärjestelmän käyttöön. Tässä arvioinnissa on painotettu hakemuksissa esitettyä kehittämistoiminnan systemaattisuutta ja sitä, miten kehittämistyö on erotettavissa hakijan omasta operatiivisesta arjesta.

Ministeriö on kokonaisarviossaan katsonut, että hakijan valmiudet toimia valtakunnallisen kehittämistehtävän toteuttajana eivät muodostu yksinomaan olemassa olevien resurssien määrästä tai toiminnan mittakaavasta, vaan myös siitä, miten kehittämistehtävä on hakemuksessa rakennettu rakenteellisesti kestäväälle ja valtakunnallisesti hyödynnettävälle pohjalle.

Kehittämistoiminnan merkittävyys ja vaikuttavuus

Hakemuksessa ja valituksessa kehittämistehtävän vaikuttavuutta ja merkittävyyttä on kuvattu ensisijaisesti hakijan oman toiminnan, opiskelijoiden sekä välittömän toimintaympäristön näkökulmasta. Näillä seikoilla voidaan osoittaa toiminnan vaikuttavuutta hakijan omassa oppilaitoksessa ja sen asiayhteydessä, mutta ne eivät sellaisenaan osoita kehittämistehtävän valtakunnallista merkittävyyttä.

Valtakunnallisen kehittämistehtävän arvioinnissa ministeriö on kiinnittänyt huomiota siihen, ulottuvatko kehittämistoiminnan vaikutukset hakemuksen mukaan hakijan oman toiminnan ulkopuolelle siten, että ne palvelevat järjestelmällisesti myös muita suomalaisia lukioita ja koko lukiokoulutusjärjestelmää. Tässä arvioinnissa keskeistä on ollut se, miten hakemuksessa on kuvattu kehittämistoiminnan kohderyhmä, tulosten levittäminen ja valtakunnallinen hyödynnettävyys, ei pelkästään toiminnan vaikuttavuus hakijan omassa tai alueellisessa toimintaympäristössä.

Ministeriö on kokonaisarviossaan katsonut, että kehittämistehtävän valtakunnallinen merkittävyys edellyttää vaikuttavuuden kohdentumista laajemmin kuin yksittäisen oppilaitoksen tai erityisen koulutustehtävän piirissä olevaan toimintaan, ja että kehittämistoiminnan tulisi sisällöllisesti olla monipuolista siten, että se palvelee laaja-alaisesti kyseessä olevan oppiaineen lukiokoulutusta. Arviointi on tehty hakemusten ja niiden perusteella esitetyn vaikuttavuuden kuvauksen pohjalta.

Hakemuksen painotus

Hakemuksen painotusta koskevassa arvioinnissa on tarkasteltu sitä, mihin kehittämistehtävä hakemuksen perusteella ensisijaisesti kohdistuu ja millaisina kehittämistyön tavoitteet, sisällöt ja kohderyhmä on esitetty. Arvioinnissa ei ole pidetty ratkaisevana hakemuksessa esitettyjen painotusten sinänsä perusteltavuutta tai merkitystä hakijan oman toiminnan näkökulmasta, vaan sitä, miten selkeästi kehittämistehtävä on hahmotettu nimenomaan valtakunnallisena kokonaisuutena.

Kaustisen kunnan hakemuksessa kehittämistehtävän painotus rakentuu pääosin hakijan oman erityisen koulutustehtävän, kansanmusiikin, toimintahistorian ja olemassa olevien pedagogisten käytänteiden varaan. Näitä voidaan pitää hakijan toiminnan kannalta perusteltuina painotuksina, mutta ne kohdistuvat ensisijaisesti hakijan omaan oppilaitokseen ja sen erityispiirteisiin sekä lähialueelle. Hakemuksesta ei vastaavalla tavoin käy ilmi, miten kehittämistehtävän painotukset olisi tarkoitus jäsentää siten, että ne

palvelisivat järjestelmällisesti myös muita lukioita ja erilaisissa toimintaympäristöissä toimivia koulutuksen järjestäjiä.

Ministeriö on näin ollen arvioinut hakemusten painotuksia hakemuksista ilmenevän sisällön perusteella ja tarkastellut, missä määrin hakemuksessa esitetty painotus tukee kehittämistehtävän toteuttamista valtakunnallisena ja koko lukiokoulutusjärjestelmää palvelevana tehtävänä. Arviointi on tehty ministeriölle kuuluvan harkintavallan puitteissa, eikä hakemuksen painotusta ole arvioitu virheellisesti tai epäasiallisilla perusteilla.

Lopuksi

Valittajan näkemyksestä poiketen yhden koulutuksen järjestäjän saama kehittämistehtävä ei lähtökohtaisesti ole ristiriidassa valtakunnallisen kehittämistehtävän edellytysten kanssa. Yhden toimijan valtakunnalliseen kehittämistehtävän tarkoituksena on koota asiantuntemus ja kehittämisvastuu yhteen selkeästi määritellyn toimijaan, jotta tehtävän toteutus on johdonmukaista, vaikuttavaa ja valtakunnallisesti yhdenmukaista. Mikäli samaan oppiaineeseen tai opintokokonaisuuteen nimettäisiin useita rinnakkaisia vastuutahoja, kehittämistyö hajautuisi, mikä voisi heikentää sen koordinaatiota, tavoitteellisuutta ja valtakunnallista yhtenäisyyttä.

Yksittäiselle järjestäjälle myönnettävä tehtävä ei rajaa yhteistyötä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa, vaan vastuutahoilla on velvollisuus ja mahdollisuus tehdä laaja-alaista yhteistyötä valtakunnallisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valinnut kullekin oppiaineelle tai opintokokonaisuudelle yhden tehtävästä vastaavan koulutuksen järjestäjän, jotta kehittämistehtävä voidaan toteuttaa asetuksen 9 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla valtakunnallisesti merkittävänä ja vaikuttavana. Ratkaisut perustuvat hakemusten kokonaisharkintaan, joka on tehty suhteessa lainsäädännössä säädettyihin edellytyksiin sekä hakijoiden kykyyn toteuttaa kehittämistehtävä valtakunnallisessa mittakaavassa.

Kaustisen kunta on antanut vastineen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Lukiolain 4 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestämisluvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ottaen huomioon valtakunnallinen tai alueellinen koulutustarve ja koulutustarjonta ja että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen

asianmukaiseen järjestämiseen. Koulutusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Saman pykälän 3 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön on lupien myöntämistä koskevan päätöksenteon yhteydessä varmistettava lukiokoulutuksen riittävä valtakunnallinen ja alueellinen saatavuus.

Lukiolain 5 §:n 1 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö päättää koulutuksen järjestäjän hakemuksesta muun ohella koulutuksen järjestämisluvan muuttamisesta.

Lukiolain 6 §:n 1 momentin mukaan erityisellä koulutustehtävällä tarkoitetaan opetusta, jossa olennaisessa määrin painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta, ja opetusta, joka tähtää ylioppilastutkinnosta annetun lain 25 §:ssä tarkoitetun ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavan kansainvälisen tutkinnon suorittamiseen. Erityiseen koulutustehtävään voi sisältyä velvoite huolehtia asianomaiseen opetukseen liittyvistä valtakunnallisista kehittämistehtävistä.

Saman pykälän 3 momentin mukaan erityisen koulutustehtävän myöntäminen edellyttää yleisen lukiokoulutuksen tarpeen lisäksi osaamisen syventämiseen ja opiskelumahdollisuuksien monipuolistamiseen liittyvää tarvetta järjestää 1 momentin mukaista opetusta. Lisäksi edellytetään, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset järjestää erityisen koulutustehtävän mukaista koulutusta.

Saman pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin erityisen koulutustehtävän ja siihen mahdollisesti sisältyvän valtakunnallisen kehittämistehtävän myöntämisen edellytyksistä ja valtakunnallisen kehittämistehtävän sisällöstä.

Lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 1 momentin mukaan lukiolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua erityistä koulutustehtävää myönnettäessä otetaan huomioon: 1) valtakunnallinen koulutustarve edistää erityistä osaamista ja vahvistaa kansallista osaamisvarantoa; 2) valtakunnallinen ja alueellinen koulutukseen hakeutuminen, opiskelijoiden tarve yhdistää lukiokoulutus vahvaan erikoistumiseen tai erityisharrastuneisuuteen ja tarve rakentaa yksilöllisiä opintopolkuja; 3) erityisen koulutustehtävän mukainen opetustarjonta, hakijan yhteistyöverkostot ja toiminnan vaikuttavuus; 4) henkilöstön kelpoisuus, erityinen osaaminen ja riittävyys, tilojen, välineiden ja opetussuunnitelmien soveltuvuus, toiminnan kehittäminen ja opiskelijoiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet opetuksen ja koulutuksen kehittämisessä sekä hakijan valmius suunnata voimavaroja erityisestä koulutustehtävästä huolehtimiseen; 5) muut mahdolliset haettavan erityisen koulutustehtävän kannalta oleelliset seikat.

Saman pykälän 2 momentin mukaan, jos erityiseen koulutustehtävään sisältyy valtakunnallinen kehittämistehtävä, otetaan tehtävää myönnettäessä lisäksi huomioon:

- 1) erityisen koulutustehtävän mukaisen opetuspainotuksen valtakunnallinen kehittämistarve;
- 2) hakijan edellytykset ja valmiudet toimia valtakunnallisena opetuspainotuksensa kehittäjänä;
- 3) kehittämistoiminnan valtakunnallinen merkittävyys ja vaikuttavuus sekä saavutettavuus;
- 4) muut kehittämisen kannalta merkitykselliset seikat.

Lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n mukaan valtakunnallinen kehittämistehtävä voi sisältää:

- 1) velvoitteen kehittää ja levittää valtakunnallisesti erityisen koulutustehtävän opetuspainotuksen mukaisia pedagogiikkaan, toimintakulttuuriin ja oppimisympäristöihin liittyviä malleja ja hyviä käytänteitä sekä valtakunnallisesti vahvistaa henkilöstön opetuksellisia valmiuksia ja osaamista;
- 2) velvoitteen kehittää ja edistää koulutuksen järjestäjien ja muiden erityisen koulutustehtävän alaan kuuluvien toimijoiden yhteistyötä.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Saatu selvitys ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Kaustisen musiikkilukiolla on vuonna 2017 myönnetty, toistaiseksi voimassa oleva musiikin erityisen koulutustehtävän järjestämislupa. Kaustisen kunnan hakemus on koskenut lukiokoulutuksen järjestämisluvan muuttamista siten, että Kaustisen kunnalla on lukiolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu lukiokoulutuksen erityiseen koulutustehtävään liittyvä valtakunnallinen kehittämistehtävä musiikissa 1.1.2026 lukien.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 10.9.2025 päivätyllä kirjeellä varannut lukiokoulutuksen järjestäjille mahdollisuuden hakea valtakunnallisia kehittämistehtäviä 17.10.2025 mennessä. Hakukirjeessä on kerrottu kehittämistehtävää myönnettäessä lukioasetuksen mukaan huomioon otettavat seikat. Kirjeessä on ilmoitettu, että päätökset valtakunnallisista kehittämistehtävistä tehdään marraskuun 2025 loppuun mennessä, ja ne tulevat voimaan 1.1.2026. Valtakunnallinen kehittämistehtävä on kytköksissä erityiseen koulutustehtävään, joten se voidaan myöntää vain koulutuksen järjestäjälle, jolla on jo erityinen koulutustehtävä.

Hallinto-oikeus toteaa, että kun hakukirje on lähetetty samansisältöisenä kaikille lukiokoulutuksen järjestäjille, valituksenalaisen päätöksen ei voida katsoa valituksessa hakukirjeen sisällöstä esitetyn perusteella olevan vastoin hallintolain mukaista tasapuolisuuden periaatetta. Siltä osin kuin valituksessa on esitetty kehittämistehtävän hakuaikaa ja tarkemman ohjeistuksen

puuttumista koskevia väitteitä, kyse on katsottava olevan kanteluluonteisista väitteistä, joiden tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole myöntänyt Kaustisen kunnalle lukiokoulutuksen erityiseen koulutustehtävään liittyvää valtakunnallista kehittämistehtävää musiikissa 1.1.2026 lukien. Ministeriön päätöksen perustelujen mukaan Kaustisen kunnan hakemuksessa ei ollut riittävästi osoitettu valtakunnallista kehittämistarvetta, hakijan valmiuksia toimia valtakunnallisena kehittäjänä eikä kehittämistoiminnan merkittävyyttä ja vaikuttavuutta suhteessa muihin hakijoihin. Hakemuksessa painottui vahvasti kansanmusiikkiin liittyvä kehittämistoiminta, eikä hakemuksessa kuvattu toiminta ole musiikin lajien suhteen yhtä laaja-alaista kuin vahvimmallalla hakijalla. Koska valtakunnallinen kehittämistehtävä myönnetään vain yhdelle hakijalle, parhaat edellytykset tehtävän hoitamiseen ovat hakijalla, joka kehittäisi musiikin opetusta mahdollisimman monipuolisesti.

Hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalaisen päätöksen perusteluista ilmenevät hallintolain 45 §:n edellyttämällä tavalla ne seikat ja selvitykset, joiden perusteella valittajan hakemus on hylätty. Päätöstä ei ole aihetta kumota valituksessa päätöksen perusteluiden puutteellisuudesta esitetyn johdosta.

Valittaja on valituksessaan edellä selostetun mukaisesti esittänyt, että Kaustisen kunnan hakemuksessa valtakunnallinen kehittämistarve on osoitettu jokaisen kehittämistarpeen kohdalla useassa eri yhteydessä. Lisäksi valittaja on valituksessa perustellut valmiuksiaan toimia valtakunnallisena kehittäjänä ja tuonut esille kehittämistoiminnan merkittävyyteen ja vaikuttavuuteen sekä hakemuksen painotukseen liittyviä seikkoja.

Hallinto-oikeus katsoo, että opetus- ja kulttuuriministeriöllä on laaja harkintavalta arvioidessaan erityiseen koulutustehtävään mahdollisesti sisältyvän valtakunnallisen kehittämistehtävän myöntämisen edellytyksiä valtakunnallisen kehittämistarpeen sekä hakijoiden edellytysten ja valmiuksien näkökulmasta ja päättäessään kehittämistehtävien myöntämisestä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valituksenalaisessa päätöksessään sekä tarkemmin hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa esittänyt perustelut sille, miksi lukiokoulutuksen erityiseen koulutustehtävään liittyvää valtakunnallista kehittämistehtävää musiikissa ei ole myönnetty Kaustisen kunnalle. Hallinto-oikeus katsoo, että ministeriö on voinut harkintavaltansa nojalla myöntää valtakunnallisen kehittämistehtävän musiikissa vain yhdelle koulutuksen järjestäjälle. Valituksenalaisen päätöksen mukaan, koska valtakunnallinen kehittämistehtävä myönnetään vain yhdelle hakijalle, parhaat edellytykset tehtävän hoitamiseen ovat hakijalla, joka kehittäisi musiikin opetusta mahdollisimman monipuolisesti. Ministeriön hallinto-oikeudelle antaman lausunnon mukaan ratkaisu on perustunut hakemusten kokonaisharkintaan, joka on tehty suhteessa kehittämistehtävän myöntämiselle säädettyihin edellytyksiin sekä hakijoiden kykyyn toteuttaa kehittämistehtävä valtakunnallisessa mittakaavassa.

Hallinto-oikeus katsoo, että ministeriö on sille kuuluvan harkintavallan nojalla voinut hylätä Kaustisen kunnan hakemuksen. Opetus- ja kulttuuriministeriön valituksenalainen päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen. Valitus on hylättävä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä Hall (04.26).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Hanna Vainionpää, Anna-Lena Bernas ja Anna Pitkänen.

Esittelijä Riikka Salo

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Kaustisen kunta, kunnanjohtaja, tavallinen sähköinen tiedoksianto oikeudenkäyntimaksu 310 euroa <i>(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)</i>
Jäljennös maksutta	Opetus- ja kulttuuriministeriö Kaustisen kunta, sivistysjohtaja

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>